MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO

Seduta tat-30 ta' Ottubru, 2007

Citazzjoni Numru. 289/1990/1

Joseph Galea; u b'dikriet tal-25 ta' Ġunju 2002, wara l-mewt ta' Joseph Galea, l-atti ġew trasfużi f'isem Marika, Joseph u Joan aħwa Galea u Rose armla ta' l-istess Joseph Galea

Versus

Joseph Vella

Din is-sentenza hija dwar talba għal-likwidazzjoni u l-ħlas tad-danni wara li sentenza mogħtija fis-27 ta' Ġunju 2003 sabet illi l-konvenut kellu jwieġeb għal dawn id-danni talli naqas milli jwettaq l-obbligazzjonijiet tiegħu taħt appalt.
Iċ-ċitazzjoni tgħid illi b'kitba ta' l-1 t'Awissu 1988 il-konvenut kien intrabat li jibni *garages* u *flats* fi Triq Valletta, Ħal Luqa, għall-attur, li kien qabbdu jagħmel dak ix-xogħol bil-prezzijiet murija fil-ftehim. Il-konvenut kellu jlesti x-xogħol sal-aħħar ta' Mejju 1989, iżda, għalkemm

ix-xogħol bdieh, kien għadu ma lestiehx sa dak in-nhar meta nfetħet il-kawża.

L-attur kien kiseb faċilitajiet bankarji biex iħallas għax-xogħol, iżda, minħabba fid-dewmien tal-konvenut, il-bank ma riedx isarraf *cheques* maħruġa mill-attur biex iħallas għax-xogħol li kien laħaq sar. Illum il-konvenut [*recte*, l-attur] qiegħed isofri danni għax, waqt li qiegħed ikollu jħallas imgħax lill-bank għall-flus mislufa, ma jistax ibigħ il-proprjetajiet biex jagħmel tajjeb għall-ispejjeż u għad-dejn mal-bank.

L-attur għalhekk fetaħ din il-kawża u qiegħed jitlob illi l-qorti:

1. tgħid illi l-ftehim ta' appalt huwa maħlul għax, minħabba nuqqas tal-konvenut, ma twettaqx fiż-żmien miftiehem;
2. tgħid illi l-konvenut għandu jwieġeb għad-danni li ġarrab l-attur;
3. tillikwida dawk id-danni; u
4. tikkundanna lill-konvenut iħallas id-danni hekk likwidati, flimkien ma' l-ispejjeż tal-kawża u dawk ta' l-ittra legali tat-28 t'April 1989.

Bis-sentenza tas-27 ta' Ġunju 2003 il-qorti kienet:

1. ċaħdet l-eċċezzjonijiet kollha tal-konvenut;
2. laqgħet l-ewwel talba ta' l-attur billi qalet illi l-appalt huwa maħlul bi ħtija tal-konvenut; u
3. laqgħet it-tieni talba billi qalet illi l-konvenut għandu jagħmel tajjeb għad-danni li ġarrab l-attur.

Fl-istess sentenza ngħata żmien lill-attur sabiex jippreżenta prospett tad-danni minnu pretiżi u l-konvenut ingħata wkoll żmien biex jagħmel l-osservazzjonijiet tiegħu dwar id-danni pretiżi mill-konvenut.

L-attur ippreżenta prospett[1] li juri illi d-danni li qiegħed jippretendi huma dawn:

1. għaxart elef, mija u sitta u sittin lira u erbatax-il ċenteżmu (Lm10,166.14) differenza bejn il-prezz tax-xogħol miftiehem mal-konvenut u l-prezz li l-attur kellu joħroġ biex ix-xogħol komplieh ħaddieħor għax il-konvenut, bi ksur tal-ftehim, baqa' ma lestiehx; u

[1] *Fol*. 188.

2. ħdax-il elf, seba' mija u sebgħin lira u erbatax-il ċenteżmu (Lm11,770.14) biex issewwa xogħol ħażin li għamel il-konvenut.

Fuq dan il-prospett għandhom isiru żewġ osservazzjonijiet:

1. minkejja dak li jingħad fiċ-ċitazzjoni, l-attur ma huwiex qiegħed jippretendi bħala danni l-imgħaxijiet żejda li ħallas lill-banek minħabba d-dewmien tal-konvenut; u

2. it-talba fiċ-ċitazzjoni hi għal danni minħabba dewmien, mhux minħabba xogħol ħażin; għalhekk it-tieni partita fil-prospett ma hijiex parti mill-meritu tal-kawża tallum.

Li rridu naraw mela hu jekk hijiex ġustifikata t-talba għal għaxart elef, mija u sitta u sittin lira u erbatax-il ċenteżmu (Lm10,166.14) differenza bejn il-prezz tax-xogħol miftiehem mal-konvenut u l-prezz li l-attur ħallas lil terzi li lestew ix-xogħol li ma għamilx il-konvenut.

Għal dan il-għan il-qorti b'dikriet tat-3 ta' Marzu 2005[2] ħatret perit tekniku sabiex igħid (i) jekk ix-xogħlijiet li saru mill-kuntratturi mqabbda mill-attur biex ikomplu x-xogħol li ma lestiex il-konvenut setgħux saru, fiż-żmien meta saru, bl-istess kwalità iżda bi prezz irħas minn dak muri fil-prospett ta' l-attur, u, f'dak il-każ, igħid (ii) kemm kellu jkun il-prezz, (iii) jekk dak il-prezz hux ogħla minn dak miftiehem mal-konvenut, u, jekk hu ogħla, (iii) kemm tkun id-differenza bejn il-prezz li bih ix-xogħol seta' sar u l-prezz miftiehem mal-konvenut.

Il-perit irrelata fis-6 ta' Diċembru 2005[3]. Wara li qies il-fatturi kollha relevanti, fosthom illi l-kuntratturi l-ġodda kienu qegħdin ikomplu xogħol li beda ħaddieħor u għalhekk hija l-prassi illi jitolbu bħala *premium* rati ogħla milli kienu jitolbu li kieku x-xogħol għamluh kollu huma, il-perit sab illi d-differenza kellha tkun ta' sitt elef, mitejn u tmenin lira u sebgħa u erbgħin ċenteżmu (Lm6,280.47) u mhux għaxart elef, mija u sitta u sittin lira u erbatax-il ċenteżmu (Lm10,166.14).

Il-qorti rat ukoll il-mistoqsijiet li saru għall-eskussjoni tal-perit[4] u t-tweġibiet tiegħu[5].

---

2 *Fol*. 202.
3 *Foll*. 208 *et seqq.*
4 *Foll*. 215 *et seqq.*
5 *Foll*. 223 *et seq.*

Il-qorti tifhem illi l-attur kellu d-dmir illi jnaqqas kemm jista’ d-danni u għalhekk ifittex kuntratturi li jagħtu rati tajba, imqar jekk bil-*premium* imsemmi mill-perit. Tifhem ukoll, iżda, illi l-attur kien magħfus biż-żmien, għax kienu għaddejjin l-imgħaxijiet tal-bank, u l-għażla tiegħu kienet ukoll limitata għax seta’ jqabbad biss kuntratturi illi kienu lesti li jkomplu xogħol li beda ħaddieħor. Ma nġibitx prova illi, li kieku mexa bil-għaqal, l-attur kien sejjer isib min kien lest li jaħdimlu bir-rati “ekwi” li semma l-perit.

Fiċ-ċirkostanzi, għalhekk, il-qorti hija tal-fehma illi d-danni li ġarrab l-attur huma n-nefqa żejda li fil-fatt għamel u mhux in-nefqa żejda li kien jagħmel li kieku stenna u fittex sakemm sab lil min jagħmillu x-xogħol bir-rati indikati mill-perit.

Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti taqta’ l-kawża billi tillikwida d-danni li ġarrab l-attur fis-somma ta’ għaxart elef, mija u sitta u sittin lira u erbatax-il ċenteżmu (Lm10,166.14) u tikkundanna lill-konvenut iħallas is-somma hekk likwidata, flimkien ma’ l-imgħax minn dakinhar meta saret b’att ġudizzjarju talba għall-ħlas sa meta jsir il-ħlas, u l-ispejjeż kollha tal-kawża.

< Sentenza Finali >

-------------------------------TMIEM-------------------------------